

РОДОВО-ЗАСНОВАНО НАСИЛСТВО ВО ОНЛАЈН ПРОСТОРОТ

За кого интернетот е безбедно место?

КЛУЧНИ НАОДИ

Меѓународно законодавство

Меѓународните стандарди не поставуваат експлицитна правна основа за дигиталното родово-базирано насилство, иако постои и е дефинирано во поновите прописи, како што се Истанбулската конвенција и генералната Препорака 35 на CEDAW.

На ниво на ЕУ се предлага нова директива за дигитални услуги со која се отвора простор за санкционирање на насилството дво онлајн просторот преку поригорозно регулирање на содржината на онлајн платформите.

Домашно законодавство

Дигиталното насилство врз жените е препознаено како облик на родово-базирано насилство во домашното право, но се уште не е криминализирано во рамки на Кривичниот законик на РСМ.

Во Северна Македонија најавени се измените на Кривичниот законик меѓу другото токму во насока на криминализирање на оваа форма на насилство, но останува да се види на кој начин ова ќе биде регулирано.

Случај „Јавна Соба“

Деталната анализа на случајот „Јавна соба“ покажува дека токму отсуството на хармонизирана законска рамка и дефиниција на дигитално родово-базирано насилство придонеле кон неказнување на сторителите на ваков вид насилство, особено доколку жртвите се полнолетни жени.

Сите жртви на „Јавна соба“ се жени и девојки. Сите сторители се мажи. Сепак, во институциите „Јавна соба“ не беше третирана како отелотворување на родово-базирано насилство. Оттука, и казнувањето на сторителите е несоодветно, споро и сè уште неспроведено (дел од сторителите се во моментот во судска постапка).

Позитивни практики

На ниво на Европа, проблемот со дигитално родово базирано насилство е горлива тема, а добрите практики претежно произлегуваат од активист(к)ите за женски и човекови права, научните истражувања и граѓанскиот сектор.

Во држави како што се Велика Британија и Португалија се воспоставени иницијативи и сервиси за заштита на жртвите и едукација (на пример СОС линии, апликации, психолошка поддршка), како и стратегии за само-заштита кои се базираат на добро познавање и искористување на дигитални алатки.

Во државите од регионот (Албанија) ова прашање се отвора во јавната дебата и клучни иницијативи се на повидок.

*Овие податоци се наоди од „Студија на случај: Јавна соба и осврт на регулативата и правната рамка за родово-базирано насилство во онлајн просторот“, изработена од млади истражувачки Неда Петковска и Васка Лешоска во соработка со Националната мрежа против насилство врз жените и семејно насилство во 2021г.

РОДОВО-ЗАСНОВАНО НАСИЛСТВО ВО ОНЛАЈН ПРОСТОРОТ

За кого интернетот е безбедно место?

ПРЕПОРАКИ

Легислатива – експлицитно вклучување на терминот дигитално или онлајн родово-базирано насилство или сексуално вознемирување во Кривичниот законик на РСМ.

Обуки за градење и зголемување на капацитетите за препознавање и преземање соодветни чекори во случаи на дигитално родово-базирано насилство насочени кон полицијата, јавното обвинителство, судството, центрите за социјална работа и сите други чинители кои примарно (треба да) ги процесираат случаите на ДРБН и даваат услуги.

Кампањи за покревање на јавната свест за облиците, опфатот и родовата димензија на дигиталното родово-базирано насилство, како и начините за спречување и заштита од овој вид на насилство.

Наставни програми во рамките на образовниот процес на децата во училиштата (со фокус на средните училишта) со цел едуцирање на децата за видовите на дигитално насилство, законските обврски и санкции, како и начините на кои може да се заштитат и да пријават насилство, имајќи предвид дека оваа возрасна група може да се смета како ранлива и клучна за адресирање на проблемот со ДРБН.

Градење на капацитетите на наставниот кадар и другите лица вклучени во образовниот процес во насока на нивна едукација и соодветна примена на одобрените наставни програми со цел препознавање на системот на заштита, а имајќи ја предвид нивната значајна улога врз развојот на учениците.

Дигитална писменост – повеќето стратегии и начини за заштита бараат добро познавање и оперирање со онлајн алатки, оттука поголемото и поквалитетно дигитално описменување, насочено кон категориите на луѓе кои се најранливи и под ризик од ДРБН, играат круцијална улога во развивањето на вештини како и за само-заштита, така и за документирање на случаи на ДРБН со цел нивно полесно процесирање во текот на пријавувањето и водењето постапка.

Повеќе **истражување** во оваа област со цел да се увиди посеопфатно обемот, карактеристиките и ефектот од дигиталното родово-базирано насилство со цел подобро информирање, но и застапување за промена врз основа на докази и факти.

*Овие податоци се наоди од „Студија на случај: Јавна соба и осврт на регулативата и правната рамка за родово-базирано насилство во онлајн просторот“, изработена од млади истражувачки Неда Петковска и Васка Лешоска во соработка со Националната мрежа против насилство врз жените и семејно насилство во 2021г.